

ليکونکی: عمر او کامپو (Omar Ocampo).
منبع او دخپريدو نيټه: کونترپانچ (2026-01-14).
ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سيدحسام «مل».

وينزوویلا او د ترمپ ادارې "لومړی نیم کره" اجنډا

Venezuela and the Trump Administration's "Hemisphere First" Agenda

عکس د نتانيل سينټ کليز لخوا

د وينزوویلا د ولسمشر نیکولاس مادورو د نیولو او تښتولو لپاره د امریکا د مطلق هوډ عملیات ممکن د هغو تر ټولو بې ساري پوځي عملیاتو څخه وي چې تر اوسه ترسره شوي دي. پداسې حال کې چې په ځمکه کې حقایق لاهم په بشپړ ډول روښانه ندي، مورن لبرتر لبره دا ثابتولی شو چې ولې د ترمپ ادارې پریکړه وکړه چې نیکولاس مادورو له واک څخه لرې کړي.

"کلاسیک امریکایي امپریالیزم"

دودیز حکمت مورن ته وایی چې لومړنی انگیزه د وينزوویلا د تیلو په اړه د امریکا لاسرسی یا کنټرول خوندي کول وو. تیل یو لوی فاکتور دی - مگر دا په حقیقت کې ثانوي

دی. د وینزویلا تیل د ترمپ ادارې لخوا د مداخلې د شکمن سیاست او سوداگریزې طبقې ته د پلورلو لپاره کارول شوي. په بل عبارت، د دونالد ترمپ له نظره، د مادورو د لري کولو لپاره پوځي عملیات ارزښتناک وو ځکه چې امریکایي څو ملي شرکتونه به د تیلو له هغه بونانزا څخه گټه پورته کړي چې وروسته به راشي.

مگر حقیقت دا دی چې متحده ایالات د وینزویلا تیلو ته اړتیا نلري. په هر صورت، متحده ایالات په نړۍ کې د پټرولیم ترټولو لوی تولیدونکی دی - په اوسط ډول په 2025 کې هره ورځ 13.5 ملیون بیبرل ریکارډ جوړونکی - او د انرژي رسولو خالص صادرونکی دی.

د وینزویلا د تیلو آنلاین راورلو لپاره د تیلو د غصب توجیه کولو لپاره د بازار هیڅ اړتیا هم نشته. د تیلو لپاره نړیواله غوښتنه اوس مهال د نړیوال عرضه څخه ډیره نه ده، او نرخونه د کمیدو په حال کې دي. په حقیقت کې، نه یوازې دا چې په نړیوال بازار کې اوس مهال ډیر زیات تیل شتون لري، بلکې تمه کېږي چې د دې کال په وروستیو کې به د نړیوال اقتصاد شاوخوا نور تیل هم راتیټ شي. د نړیوال تیلو بازار بشپړتیا خوندي او سالم دی، او د انرژي په نړیوال اکمالاتو کې کمښت افق ته نږدې نه دی.

په هر صورت، د مادورو د لري کولو اصلي انگیزه د بهرنیو چارو وزیر مارکو روبیو لخوا په یوه مرکه کې څرگنده شوه چې هغه د NBC میت دی پریس ته ورکړې وه. هغه وویل: "هغه څه چې مور به یې اجازه ورنکړو دا ده چې په وینزویلا کې د تیلو صنعت د متحده ایالاتو د مخالفینو لخوا کنټرول شي." "چین ولې خپلو تیلو ته اړتیا لري؟ روسیه ولې خپلو تیلو ته اړتیا لري؟ ایران ولې خپلو تیلو ته اړتیا لري؟ دوی حتی په دې براعظم کې هم نه دي."

او دا د ترمپ د امریکا د بهرنی پالیسی اصلي ټکی دی - دا د "لومړی نیم کره" اجندا ده چې امریکا یې په سر کې ده. پلان دا دی چې متحده ایالات په لاتینې امریکا کې بشپړ سیاسي کنټرول - او د اقتصادي تسلط په پراخولو سره - وکاروي. دا د متحده ایالاتو کلاسیک امپریالیزم دی. دا به د کین اړخو حکومتونو (ډیموکراتیک یا نه) د خپلو سرچینو په اړه د خپلواکۍ ادعا ونه زغمي، یا په سیمه کې د نفوذ ترلاسه کولو څخه د مخالف بهرنی قدرتونو د نفوذ احساس ونه کړي

"د ۲۱ پیری لپاره د مونرو نظریه"

د ملي امنیت ستراتیژي چې د ۲۰۲۵ کال په نومبر کې د ترمپ ادارې لخوا خپره شوه د دوی لید بیانوي. دا د ۲۱ پیری لپاره یو تازه او نوی شوی مونرو نظریه ده چې د "غیر نیمه کره سیلان" له پامه غورځول کېږي. متحده ایالات غواړي ځان د امریکا د هر هیواد لپاره د لومړي سوداگریز او سوداگریز شریک په توګه بیا رامینځته کړي. او دا هڅه

کوي چي د چين د صادراتو بازار ونډه او په ستراتيژيکو شتمنيو لکه پاناما کانال او په وينزوويلا کې د تيلو پانگونه کمه کړي.

د وينزوويلا د تيلو توليد په ۲۰۲۰ کال کې په ورځ کې ۵۶۹،۰۰۰ بېرل ته راتپت شو، مگر دا وتوانيد چې تير کال د شپورون ته ورکړل شوي ځانگړي جوازونو او د چينايي شرکتونو سره د گډ شرکت قرار دادونو څخه مننه چې د دوی د تيلو ساحي يې پراختيا يا کنټرول کړي وي، د توليد کچه يې د ورځې له ۱ ميليون بېرل څخه لوړه کړي. د وينزوويلا د تيلو ډيری صادرات چين ته ځي، او د سبسايډي بار ورلو يوه کوچنی برخه کيوبا ته ځي، چې د ټرمپ ادارې بل هدف دی. کيوبا به د تيلو د وارداتو د کمښت له امله ځورېږي ځکه چې دا د دوی دمخه زيان منونکي برېښنا شبکې په څنډه کې اچوي - د ټرمپ اداره هيله لري چې ورو ورو هيواد وځپي.

ولسمشر ټرمپ د امريکايي څو ملي شرکتونو څخه د وينزوويلا د اقتصادي بيا رغونې مشري کولو په اړه شفاف و. هغه باور لري چې په ۱۸ مياشتو کې، دوی کولی شي د هغې د تيلو ډيری زيرمي رامینځته کړي. چين احتمال لري چې لاهم د وينزوويلا پټروليم وارد کړي - په غوره توگه د متحده ايالاتو لخوا رامینځته شوي او پلورل شوي يا د وينزوويلا د دولتي تيلو شرکت، PDVSA سره په گډه - مگر چين ته به اجازه ورکړل شي چې د کاراکاس د تيلو زيرمو باندې خپل کنټرول پراخ کړي.

مگر دا ليدل کېږي. ايکسن موبيل او کونوکو فيليبس ممکن د سياسي بې ثباتی، د امنيت تضمين نشتوالی، او د وينزوويلا د تيلو زيربنا تازه کولو لپاره اړين پانگوونې لگښتونو له امله په لنډمهاله کې پانگونه ونه کړي ترڅو د وينزوويلا څخه نړيوالو بازارونو ته د انرژي رسولو لپاره - په ځانگړي توگه د متحده ايالاتو بازارونو ته - د متحده ايالاتو بازارونو ته واستوي.

"د ټرمپ ادارې لپاره د ازموينې لابراتوار"

په پراخه کچه، وينزوويلا د ټرمپ ادارې لپاره د ازموينې لابراتوار دی. دوی دا ليدلی شي چې لاتيني امريکا او نورې نړۍ په کارابین کې د دوی د جنګي جرمونو او د وينزوويلا د ځمکنۍ بشپړتيا د سرغړونې په وړاندې څنگه غبرگون ښيي. د قانوني نورم په توگه د دولتي حاکميت ساتلو لپاره ناکافي نړيوال غبرگون نور هيوادونه او سيمې د متحده ايالاتو د لاسوهنې لپاره زيانمنونکي پريږدي که چيرې دوی د متحده ايالاتو گټو ته غاړه نه ږدي

د نړيوال قانون او دولتي حاکميت د دې سرغړونې د توجيه کولو اصلي پلمه په ښکاره ډول د متحده ايالاتو ته د مخدره توکو د جريان بندول وو. په هر صورت، د مخدره توکو په وړاندې د جگړې په اړه د ټرمپ چلند د يو داخلي تضاد پر بنسټ جوړ شوی دی.

له یوې خوا، ترمپ په کارابین او ختیځ آرام سمندر کې د مخدره توکو د قاچاق وړونکو په وړاندې د جنګیالي چلند غوره کړی دی. له بلې خوا، ترمپ د هاندوران پخوانی ولسمشر خوان اورلاندو هرناډیز بڅښنه وغوښته، چې د مخدره توکو یو محکوم شوی قاچاق وړونکی و چې متحده ایالاتو ته د کوکاین لیږلو په تور په 54 کلونو بند محکوم شوی و. او د ایکوادور د اوسني ولسمشر ډینیل نوبوا د کورنۍ سوداګرۍ، نوبوا سوداګریز شرکت، وموندل شو چې 700 کیلوګرامه کوکاین یې اروپا ته د کیلې په کانتینرونو کې قاچاق کړي دي - بیا هم نوبوا د ترمپ ادارې لخوا د مخدره توکو د قاچاق په وړاندې د قوي متحد په توګه لیدل کېږي.

سربیره پردې، د متحده ایالاتو حکومت د دروغو له جوړولو څخه ویره نلري. د ترمپ ادارې د وینزویلا ولسمشر نیکولاس مادورو د مخدره توکو د لوی کارتل، کارتل ډی لاس سولز د مشر په توګه د انځور کولو لپاره میاشتې تیرې کړې، یوازې د عدلیې وزارت وروسته دا ومنله چې داسې کوم سازمان شتون نلري. ترمپ وروسته په غلط ډول د کولمبیا ولسمشر ګوستاو پیټرو د کوکاین جوړولو او د مکسیکو ولسمشر کلایا شینباوم د خپل هیوادکنترول دکارتلونو ته د له لاسه ورکولو په تور تورن کړ، چې کولمبیا او مکسیکو دواړه یې د هغه احتمالي راتلونکي هدفونه ګرځولي دي.

د لاتینې امریکا کین اړخو کې ډیرې په سمه توګه د مادورو وینزویلا د مسؤلیت او د دوی په غاړه کې د الباتروس په توګه لیدلې دي. یو شمیر هیوادونو چې د کین اړخو هیوادونو مشران لري - برازیل، چیلی، کولمبیا، مکسیکو او یوروګوای - په 2024 کې د هغه د ولسمشرۍ په ټاکنو کې بریا نه ده پیژندلې. بیا هم دوی ټولو په سمه توګه د اصولو له مخې د متحده ایالاتو نظامي عملیات وغندل. د حساب ورکولو نشتوالی متحده ایالاتو ته اجازه ورکوي چې د نړیوال قانون په پرتله د معافیت سره چلند وکړي. دا د دولت حاکمیت او د "قوانینو پر بنسټ" نومول شوي نظم ته یو بل ګوزار په ګوته کوي. امریکا کولی شي د هر لاتینې امریکا هیواد ځمکنۍ بشپړتیا په خپله خوښه کمزوري او سرغړونه وکړي - ټول هغه څه چې دوی یې باید وکړي دا دي چې تاسو د مخدره توکو قاچاق وړونکي په توګه تورن کړي (مګر دا یوازې د ترمپ ادارې دښمنانو ته پلي کېږي، نه د متحدینو ته).

له همدې امله ډیر حکومتونه - او په ټوله نړۍ کې ټولنیز غورځنګونه، په شمول د متحده ایالاتو کې - اړتیا لري چې د دې یرغل په وړاندې په زور سره خبرې وکړي او د نړیوال قانون د ساتلو غوښتنه وکړي.

څوکرښې ددې مقالې دلیکونکې په اړین

عمر اوکامپو د پالیسی مطالعاتو انستیتیوت کې د نابرابرۍ او ګډې ښېګڼې په اړه د پروګرام لپاره څیړونکی دی

----- په درناوي «16-01-2026» -----